

מדד "100" יצואני הסחורות המובילים בתעשייה הישראלית

רבעון שלישי 2015

א. רקע כללי

מדד היצואנים המובילים בתעשייה בישראל נועד להוות חיישן ראשוני לזיהוי שינויים בייצוא הסחורות בישראל. בניית המדד ומעקב אחר התפתחותו לאורך זמן נועדה לקדם שתי מטרות מרכזיות: **ראשית**, הספקת מידע רצוף, שוטף ועדכני על התפתחות הייצוא של היצואנים המובילים בישראל שנועדה לקדם שורה של נושאים כדלקמן: (א) להעמיק את ההבנה במשתנים הקובעים את התפתחות הייצוא ברמת החברות, אזורי סחר, סוגי סחורות והסכמי סחר בין המדינות. (ב) לסייע למשרד לגבש את מדיניותו ביחס לכווני הייצוא העדיפים בכלל והתמיכה בחברות המייצאות בפרט. (ג) לאתר חסמים ושינויים מתהווים במגמות ההתפתחות של ייצוא הסחורות של 100 היצואנים הגדולים. **שנית**, לסייע למשרד בייזום ובבניית תוכניות וכלים להגברת הייצוא בקרב חברות מייצאות בהתבסס על הניסיון שנצבר לגבי היצואניות המובילות. המדד הראשוני נבנה על בסיס קבצי נתוני הייצוא של 100 היצואנים המובילים בישראל המתבסס על דיווח של רישומי המכס משנת 2005. היצואנים המובילים היוו ברבעון השלישי של שנת 2015 כ- 58.7% מכלל ייצוא הסחורות וכ- 67.1% מכלל הייצוא התעשייתי ללא יהלומים אוניות וכלי טיס.

המדד מלווה מדי רבעון את נתוני התפתחות הייצוא בחמישה התחומים הבאים:

- ✓ סך הייצוא - סך הייצוא של 100 היצואנים המובילים בכל רבעון.
- ✓ הייצוא לפי רמה טכנולוגית - טכנולוגיה עילית¹, טכנולוגיה מעורבת עילית², טכנולוגיה מעורבת מסורתית³, טכנולוגיה מסורתית⁴.
- ✓ הייצוא לפי שלשה אזורי סחר מרכזיים – אירופה, צפון אמריקה ואסיה.
- ✓ הייצוא לפי גודל מפעל - עד 500 עובדים, 501 עד 999 עובדים, 1000 עובדים ויותר.
- ✓ הייצוא למדינות יעד שהמשרד מבקש לקדם – ברזיל, הודו, וייטנאם, מקסיקו, סין, קוריאה ורוסיה.

הפרסום בהמשך הינו הפרסום העוקב העשרים ושבעה במספר. מדד 100 היצואנים המובילים פורסם לראשונה בנובמבר 2006.

ג. מדד 100 היצואנים המובילים⁵

מדד סך הייצוא

סך הייצוא של 100 היצואנים המובילים ברבעון השלישי של 2015 עמד על 7.18 מיליארד דולר בהשוואה ל- 7.76 מיליארד דולר ברבעון השני⁶ של 2015 ו- 7.38 מיליארד דולר ברבעון המקביל אשתקד. על פי הנתונים הללו קטן סך הייצוא של 100 היצואנים המובילים בישראל ברבעון השלישי של 2015 בכ- 7.5% ביחס לרבעון הקודם. ביחס לרבעון המקביל אשתקד גדל סך הייצוא בכ- 2.7%. מדד 100 היצואנים הגדולים עמד ברבעון השוטף על 164.5 ביחס למדד הבסיס שנקבע על פי ממוצע רבעוני של הייצוא בשנת 2005. סך הייצוא של היצואנים המובילים קטן כאמור בכ- 7.5% ביחס לרבעון הקודם, לעומת הקיטון הרבעוני בסך הייצוא התעשייתי ללא יהלומים שעמד על כ- 3.2%.

¹ לפי הגדרת למ"ס. טכנולוגיה עילית כוללת: מכונות למשרד ומחשוב (30),רכיבים אלקטרוניים (32), ציוד תקשורת אלקטרוני(33), ציוד לבקרה ולפיקוח (34), תרופות (245).

² לפי הגדרת למ"ס. טכנולוגיה מעורבת עילית כוללת: כימיקלים וזיקוק נפט למעט תרופות (23,24), להוציא (245), מכונות וציוד (29), ציוד ומנועים חשמליים (31), ציוד הובלה לנמ"א (358), כלי רכב מנועיים (35) להוציא (353,355,358).

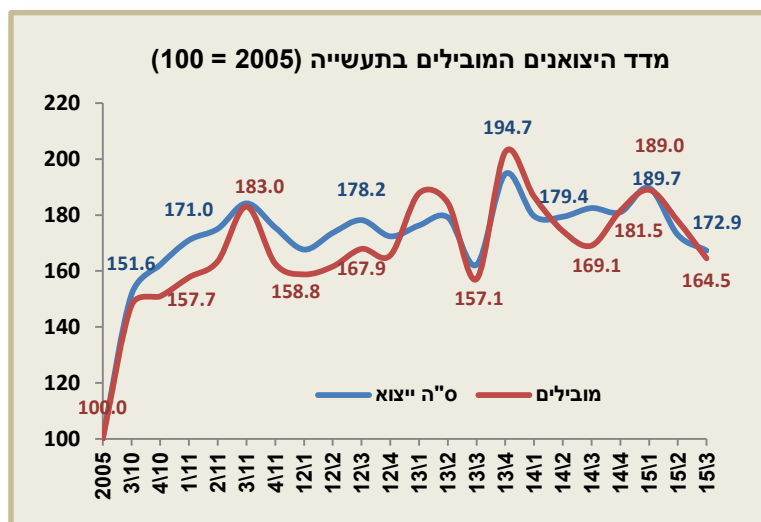
³ לפי הגדרת למ"ס. טכנולוגיה מעורבת מסורתית כוללת: כריה וחציבה (10,11,12,13), גומי ופלסטיק (25), מינרלים אל מתכתיים (26), מתכות אל ברזיליות ויקרות (271,273), מוצרי ברזל ופלדה (274,272,270), מוצרי מתכת (28), כלי שיט (353), תכשיטים וצורפות (38), מוצרים לנמ"א (39).

⁴ לפי הגדרת למ"ס. טכנולוגיה מסורתית כוללת: מזון, משקאות וטבק (14,15,16), טכסטיל, הלבשה ועור (17,18,19), נייר, דפוס ומוצרי (21,22), מוצרי עץ ורהיטים (36,20).

⁵ הערה: הנתונים של הרבעונים הקודמים, עוברים עדכונים/תיקונים ולכן יתכנו הבדלים קטנים מול הודעות קודמות.

⁶ הנתונים לגבי סך יצוא הגדולים והתפלגות הייצוא לפי ענפים שהוצגו בסקירת רבעון שני 2015 עודכנו בסקירה זו בהמשך לנתונים מתוקנים שהציג הלמ"ס לגבי הרבעון שני 2015. להלן הערת הלמ"ס בנושא תקון נתוני סחר חוץ " לעתים, נתוני סחר החוץ, לפי הערך וסיווג הסחורות והארצות המתפרסמים באופן שוטף, טעונים תיקון. הצורך בתיקונים לנתונים השוטפים נובע מטעויות והשמטות במקורות הנתונים, רשימוני המכס, ובשלבם השונים של עיבוד הנתונים, וכן מהשינויים בנתונים השוטפים במקרה של שחרורים בעירבון (יבוא) או בשל משלוחים במשגור (יצוא). מספר רב של תיקונים נובע מליקויים בדיווח על הכמויות הפיזיות. נתוני שנה מסוימת מתוקנים באופן שוטף במשך השנה."(מתוך "הגדרות והסברים בסקירות מדדי סחר חוץ" – פרסום רבעוני של הלמ"ס)

ניתן לייחס את השינויים במרכיבי הייצוא ברבעון השלישי של 2015 למספר גורמים:

✓ שער הממוצע של הדולר ביחס לשקל ירד בכ-0.7% ביחס לרבעון הקודם ועמד על 3.843 ש"ח לדולר. פיחות הדולר פועל בכיוון ירידת רווחיות הייצוא בפרמטר של השפעת שינוי שער החליפין.

✓ ביצוא בתחום הכימיה וזקוק נפט חלה ברבעון הנוכחי ירידה של כ-25.6%

לעומת הרבעון הקודם לאחר עליה של כ-15.0% ברבעון השני של 2015 ביחס לרבעון הראשון של השנה. הייצוא ברבעון השלישי של 2015 הסתכם בכ-0.943 מיליארד דולר.

✓ ביצוא בתחום ענף הפלסטיק והגומי ירד הייצוא בכ-21.8%. יצוא הענף הסתכם בכ-247.3 מיליוני דולר.

✓ ירידה של כ-31.0% בענף התרופות ברבעון זה לאחר ירידה של כ-30.2% ברבעון השני של 2015 ביחס לרבעון הראשון של השנה. יצוא הענף הסתכם בכ-1.06 מיליארד דולר.

✓ ירידה של כ-19.0% בענף התקשורת האלקטרונית לאחר עליה של כ-15.3% בענף ברבעון השני של 2015 ביחס לרבעון הראשון של השנה. הייצוא הענפי ברבעון השלישי של 2015 הסתכם בכ-162.8 מיליון דולר.

✓ בענף הבקרה והמדדה ירידה ברבעון הנוכחי של כ-10.9% לאחר ירידה של כ-18.0% ברבעון השני של 2015 לעומת הרבעון הראשון של השנה. סך הייצוא בענף הסתכם ברבעון בכ-744.4 מיליוני דולר.

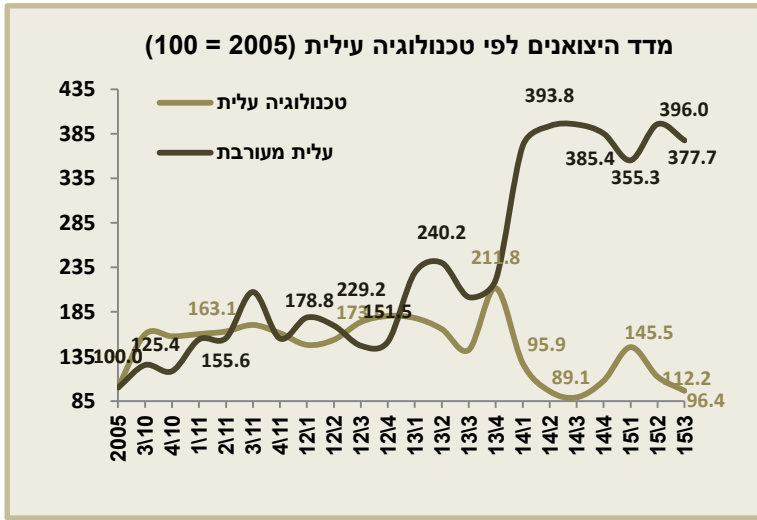
✓ ברבעון זה עלו תקבולי הייצוא בתחום הכימיקלים לצרכי חקלאות בכ-17.2% לעומת הרבעון הקודם (כפי שמשקף בענף הכריה והחציבה) וזאת לאחר ירידה של כ-14.4% ברבעון השני של 2015 לעומת הרבעון הראשון של השנה.

✓ עליה של כ-8.9% ברבעון זה בענף הרכיבים האלקטרוניים לאחר עליה של כ-18.2% ברבעון השני של 2015 לעומת הרבעון הראשון של השנה. יצוא הענף הסתכם בכ-1.56 מיליארדי דולר.

✓ ברבעון זה עליה של כ-31.9% בענף כלי הטיס לאחר עליה של כ-9.1% ברבעון השני של 2015 לעומת הרבעון הראשון של השנה

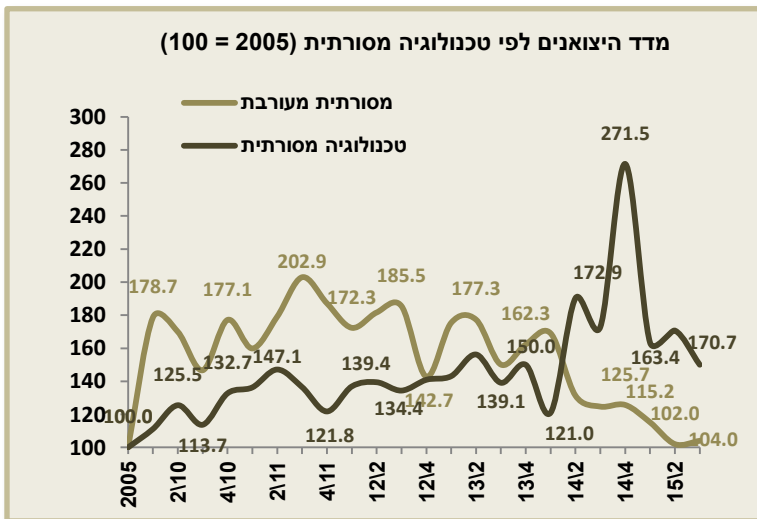
ראוי להזכיר כי קיימת תנודתיות במדד שמקורה בשינויים עונתיים. ככל שהמדד מפורט יותר (לפי רמה טכנולוגית או לפי גושי מדינות) גובר הסיכוי שההשפעה העונתית עלולה לעוות מעט את המגמה האמתית של הייצוא.

המדד לפי רמה טכנולוגית

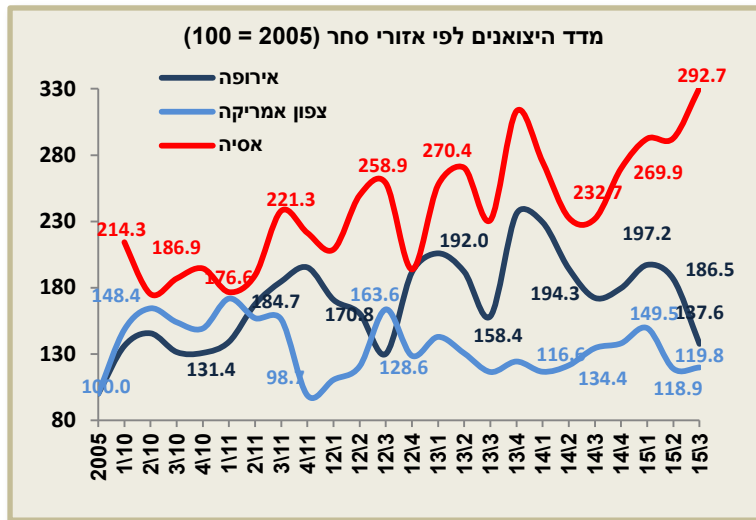
ברבעון השלישי 2015 עמד ייצוא המובילים בתחום הטכנולוגיה העילית על כ-2.33 מיליארד דולר דהיינו 32.4% מסך הייצוא בקרב 100 היצואנים המובילים. הייצוא בתחום הטכנולוגיה המעורבת - עילית היווה כ- 52.5% מייצוא 100 הגדולים ועמד על כ- 3.77 מיליארד דולר. בענפי הטכנולוגיה המסורתית והמעורבת מסורתית הייצוא היווה 14.9% והסתכם ביחד לכ- 1.07 מיליארד דולר,

מזה 285.5 מיליון דולר בתחום הטכנולוגיה המסורתית.

הייצוא ברבעון השלישי 2015 ירד ביחס לרבעון השני של 2015 בטכנולוגיה העילית, בטכנולוגיה המסורתית. תחום הטכנולוגיה העילית ירד בכ- 14.0% ביחס לרבעון הקודם, בטכנולוגיה העילית מעורבת חלה ירידה של כ- 4.6%, בטכנולוגיה המסורתית מעורבת עליה של כ- 2.3% ובמסורתית ירידה של כ- 12.1%. הירידה בתחום הטכנולוגיה

העילית נגרמה עקב הירידה בענפי התקשורת האלקטרונית, תרופות, ציוד בקרה ומדידה ומיחשוב משרדי. ענפי הרכיבים האלקטרוניים וכלי הטיס שיצואם עלה צמצמו את הירידה ביצוא הטכנולוגיה כולה. הירידה ביצוא הטכנולוגיה העילית מעורבת נגרמה בעיקר עקב הירידה ביצוא ענף הכימיקלים וזיקוק הנפט. ענפי המכונות והציוד החשמלי שיצואם עלה (בכ- 13.8% ובכ- 50.3% בהתאמה) מיתנו את הירידה בטכנולוגיה זאת. לירידה ביצוא הטכנולוגיה המסורתית גרם ענף הטכסטיל ההלבשה והעור שירד בכ- 10.3% והסתכם בכ- 70.2 מיליוני דולר. לעליה ביצוא הטכנולוגיה המסורתית מעורבת תרם ענף הכריה והחציבה בעוד ענפי הפלסטיק והגומי וכן המתכת ירדו (בכ- 21.8% ובכ- 2.1% בהתאמה) ובכך מיתנו את עלית הייצוא בטכנולוגיה זו.

ברבעון השלישי של 2015 85.6% מכלל ייצוא 100 היצואנים המובילים יועד לשלשה גושי הסחר: אירופה, צפון אמריקה ואסיה⁷.

בהמשך לכך עולה כי ברבעון השלישי של 2015 הייצוא לאסיה הינו הגדול ביותר מבין שלושת הגושים ומהווה כ- 31.9% מסך יצוא מאה היצואנים המובילים - יותר מאשר למדינות אירופה אליהן מהווה היצוא כ- 30.5%

מיצוא המובילים ולצפון אמריקה אשר היווה כ- 23.2% .

המדד מורה על ירידה (26.2%) בייצוא לאירופה, מדד 137.6 ברבעון השלישי 2015, כאשר הייצוא לצפון אמריקה עלה בכ- 0.8% למדד 119.8 ואילו הייצוא לאסיה עלה (13.0%). ברבעון השלישי 2015 המדד לאסיה עמד על 330.7 לעומת 292.7 ברבעון השני של 2015.

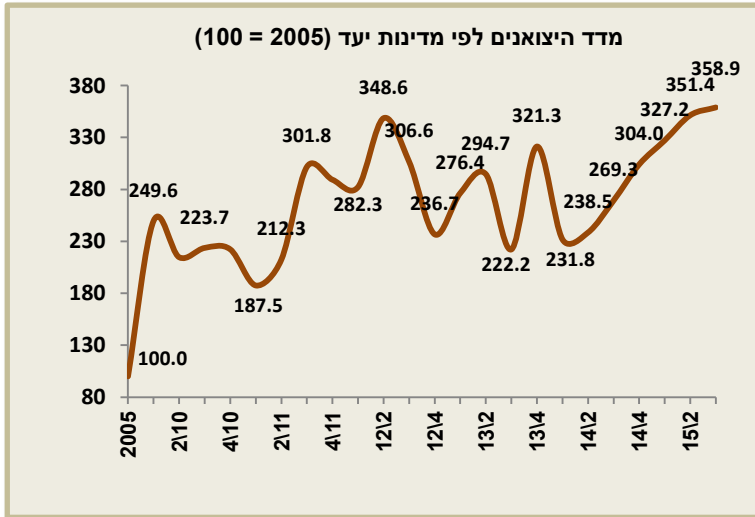
הירידה ביצוא לאירופה ברבעון השלישי 2015 מקורה בכל הטכנולוגיות. הטכנולוגיה העילית ירדה בכ- 25.7%, הטכנולוגיה העילית מעורבת ירדה בכ- 30.1% ביחס לרבעון הקודם. בטכנולוגיה המסורתית מעורבת חלה ירידה של 13.9% ביחס לרבעון קודם ובטכנולוגיה המסורתית ירידה של כ-17.1%.

הייצוא לצפון אמריקה (ארה"ב, קנדה ומקסיקו) עלה ברבעון השלישי של שנת 2015 בכ- 0.8% בהשוואה לרבעון השני (של 2015). ביצוא הטכנולוגיה העילית חלה ירידה שהסתכמה בכ-2.3%. ברבעון זה נרשמה לצפון אמריקה עליה בטכנולוגיה העילית מעורבת (10.5%), בטכנולוגיה המסורתית מעורבת ירידה (-) (14.2%) ובטכנולוגיה המסורתית ירידה (-) (5.1%).

באשר ליצוא לאסיה: ברבעון זה עלה היצוא (כ-13.0%) ולראשונה גוש הסחר של אסיה מוביל ביצוא ביחס לשאר גושי הסחר. הטכנולוגיה העילית ירדה בכ-15.7%, העילית מעורבת עלתה בכ- 16.2%, הטכנולוגיה המסורתית מעורבת עלתה בכ-77.3% והטכנולוגיה המסורתית ירדה בכ- 42.5%.

⁷ לא נכלל בגושי הסחר יצוא סווג (פר מדינה)

המדד לפי מדינות יצוא

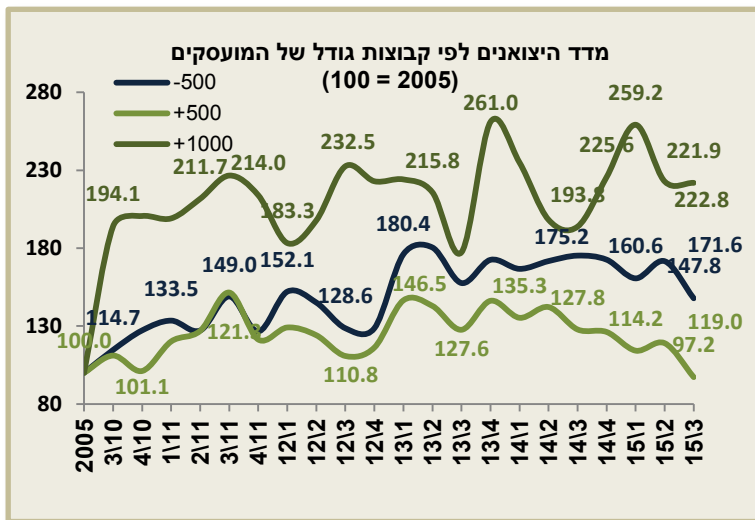

משרד הכלכלה הגדיר שבע מדינות יעד לקידום הייצוא: ברזיל, הודו, וייטנאם, מקסיקו, סין, קוריאה ורוסיה. 100 היצואנים המובילים ייצאו למדינות הללו ברבעון השלישי של 2015 ב-1.67 מיליארד דולר⁸ סכום המהווה כ-23.2% מכלל הייצוא של 100 היצואנים המובילים.

ברבעון זה עלה יצוא הגדולים למדינות היעד סין ולהודו וירד לשאר מדינות היעד.

ברבעון השלישי 2015 עמד המדד של הייצוא למדינות היעד על 358.9, עליה של כ-2.1% לעומת הרבעון הקודם. בתום הרבעון השלישי 2015 סין מובילה במקום הראשון מבחינת נפח הייצוא לארצות היעד (כ-696.1 מיליוני דולר) ומקדימה את וייטנאם ואת הודו.

המדד לפי אזורי החברה באונחי מספר המועסקים

בחינת הייצוא לפי גודל המפעל (הנמדד על פי מספר מועסקים), מאפשרת ללמוד על השונות בהתנהגות החברות הגדולות לעומת המעסיקות הקטנות.

המפעלים הגדולים המעסיקים מעל ל-1000 עובדים ייצאו בסכום כולל של כ-4.15 מיליארד דולר ברבעון השלישי של 2015 והיו הייצואנים המובילים. מפעלים המעסיקים בין 500 ל-1000

עובדים ייצאו בסכום של 1.27 מיליארד דולר (17.7%) ואילו המפעלים הקטנים יותר, המעסיקים עד 500 עובדים, ייצאו בסכום כולל של 1.76 מיליארד דולר (24.5%).

בהשוואת הרבעון השלישי 2015 לרבעון הקודם ניכרת ירידה של כ-14.1% ביצואם של המעסיקים הקטנים (עד 500 מועסקים) וירידה של כ-18.1% אצל המעסיקים הבינוניים (501 עד 1000 מועסקים). לעומת אלה יצואם של המעסיקים הגדולים ירד בשיעור מזערי של כ-0.4% בלבד.

⁸ לא נכלל במדינות היעד יצוא שלא סווג (פר מדינה)